

TRGOVSKI LIST

Časopis za trgovino, industrijo in obrt.

Uredništvo in upravljanje je v Ljubljani v Simon Gregorčičevi ulici.
Dopisi se ne vračajo. — Št. pri čerkovnem zavodu v Ljubljani 11.953.

Naročnina za ozemlje SHS: letno 180 D, za pol leta 90 D, za četrt leta 45 D, mesečno 15 D; za inozemstvo: 210 D. — Plača in toži se v Ljubljani.

LETO VII.

Telefon šte. 552

LJUBLJANA, dne 5. avgusta 1924.

Telefon šte. 552

ŠTEV. 92.

Jakob Dimnik:

Vzgojna naloga trgovskih in obrtnih nadaljevalnih šol.

Trgoski in obrtni vajenec sta izpostavljena v svojem praktičnem poklicu raznovrstnim vnanjim vplivom, ki večkrat pokvarijo to, kar sta zgradila domača hiša in šola. Tam, kjer mladi človek pogreša skrbnega nadzorstva očetovega, učnega gospodarja ali mojstra, kjer je v svojem prostem času prepuščen samemu sebi, vplivajo vtisi vnanjega sveta tako močno nanj, da krene njegov notranji razvoj prav lahko v stran in vajenec izgubi veselje do učenja in poklica.

Taki vajenci, ki nimajo veselja do trgovskega ali obrtnega stanu, ki svoje dolžnosti le prisiljeno izpolnjujejo, ki so še preotročji, nevljudni ali še celo surovi, ki nimajo čuta ponosa in časti, ki ne spoštujejo svojih učiteljev, svojega učnega gospodarja ali mojstra, ki prezirajo državljanske zakone, ne bodo delali časti trgovskemu ali obrtnemu stanu. Taki ljudje tudi potem kot trgovski sotrudniki ali obrtni pomočniki slabo vplivajo na podrejene jim vajence.

Učni gospodarji, mojstri in učitelji se večkrat prav opravičeno pritožujejo nad svojevoljnimi obnašanjem takih vajencev in resnica je, da mnogi starši ne kažejo zaupanja našim nadaljevalnim šolam, ker trpe njih sinovi pod surovostjo njih tovarišev in jim preti nevarnost, da postanejo tudi surovi.

Težnja po samozavesti in samodelavnosti dobi v vajencu veljavo šele tedaj, ko postane polnopraven ud celokupnosti. Boj za kruh in obstanek raztega svoje delovanje tudi nanj in vpliva na njegovo individualnost. Raznovrstne pravice in užitki ponujajo vajencu življenje in obstanek le v družbi in društvih. Pa tudi tu je izpostavljen nevarnostim. Če je storila individualna vzgoja svojo dolžnost, se potem v svoji notranjosti utrdi, ker ve, kako daleč sme iti. Če pa tega ni, potem mu postane socialno življenje lahko nevarno in usodno.

Iz teh razlogov se nam vsiljuje dolžnost, skrbeti za to, da se bo vajenec v svojem poklicu zavedal; na vsak način je potreben nadzorstva, da ne krene na napačno pot.

Kakšna sredstva pa ima učitelj trgovske ali obrtne nadaljevalne šole

na razpolago, da skrbi med poukom in izven pouka za нравno vzgojo vajencev?

Predvsem bodi učitelj s svojim vedenjem in svojim delovanjem vzgled in vzor. Metodiška izobrazba in metodiška spretnost, znanstvena usposobljenost, vpogled v trgovske in obrtne razmere, sposobnost za vzdrževanje discipline, točnost, ljubezen do reda ter prijazen in resen značaj so najvažnejši pogoji za uspešno delo učitelja nadaljevalne šole.

Dalje je prav dober pripomoček za нравno vzgojo vajencev jednat pouk in dobra disciplina. Le tedaj postane pouk živahen, če obvladuje učitelj učno snov. Priprava na pouk je predpogoj. Učitelj se seznani s sedanjimi razmerami v trgovini in obrti, poučuj praktične razmere sedanjega časa in opazuje s paznim očesom zahteve praktičnega življenja. Učitelj trgovskih in obrtnih nadaljevalnih šol posejaj obrtne razstave in vzorčne vešeljme, kjer najlagje in najtemeljiteje lahko proučuje praktične razmere in potrebe sedanjega časa. Seveda morajo pa poklicani činitelji poskrbeti, da dobi vsak učitelj trgovske ali obrtne nadaljevalne šole prosto permanentno vstopnico na vešeljme; z enkratno vstopnico mu ni dosti pomagano. Če je dana učitelju trgovskih in obrtnih nadaljevalnih šol prilika, da lahko zastavi svojo osebo za nadaljnji razvoj in napredek nadaljevalne šole, je s tem mnogo storjenega za praktične razmere sedanjega časa in za zahteve praktičnega življenja in če napeljuje učitelj učence z besedo in dejanjem k moralni popolnosti, potem je storil tudi mnogo dobrega za нравno vzgojo vajencev.

Učitelj pa, ki mu je edinole za postranski zaslužek, ki ubija čas s površnim poukom in ne stori ničesar za zahteve praktičnega življenja in za нравno vzgojo vajencev, ne spada v trgovsko ali obrtno nadaljevalno šolo.

Ugodno vplivajo na нравno vzgojo vajencev raznovrstne slavnosti ob narodnih in patriotskih praznikih, ob sklepu šolskega leta itd. Primerne zabave in predstave tudi prav blagodejno vplivajo na vajence.

(Konec prih.)

Gibanje cen v trgovini na debelo.

»Privredni Pregled« prinaša o gibanju cen v trgovini na debelo tabelo

indeksnih števil, ki nam daje za mesec julij sledečo sliko:

	Poljedelski pridelki	Živila in živ. proizvodi	Sadje in sadni produkti	Građbeni material	Kolonijsko blago	Industrijski proizvodi	Skupni indeks napram 1. 1913
1913	100	100	100	100	100	100	100
januar 1923	2740	1901	912	2240	1954	2830	2098
januar 1924	2295	2626	910	2062	1667	2618	2034
februar 1924	2380	2888	994	2062	1685	2618	2101
marec 1924	2433	2479	1005	2092	1709	2523	2040
april 1924	2351	2290	969	2060	1638	2484	1973
maj 1924	2245	2082	1036	2132	1681	2292	1911
junij 1924	2158	2211	1123	2161	1711	2340	1984
julij 1924	2188	2317	1203	2161	1712	2389	1995

Celokupni indeks je tedaj v juliju poskočil napram juniju za 14 točk ali za 0.7%, kar znači, da porast cen nadaljuje.

Pri skupini poljedelskih pridelkov se opaža od srede julija naglo skakanje cen za žito in moko. Povprečno je porastla pšenica v celem mesecu za 11%, ravno tako moka. Da pokazuje

celokupni indeks cen poljedelskih pridelkov porast samo za 1.6%, je to posledica padca cen krompirju in cen za krmo. Teh pridelkov je letos zbog ugodnih klimatičnih razmer mnogo več nego lanske leto.

Pri skupini živine in živ. izdelkov znaša porast 4.8%. Ta mesec so poskočile cene za prašiče in prašičjo

mast. Cene za ostale proizvode pokazujejo neznatne variacije.

Pri grupi sadja in sadnih proizvodov je povzročen porast zbog ponovnega porasta cen na žganje.

Pri skupini kolonijskega blaga so bile cene za kavo v porasti, medtem

ko so cene za sladkor padle, tako da se celokupni indeks ni izpremenil.

Tudi industrijski proizvodi pokazujejo znatno porast. Dinar je v Curihi v teku meseca julija kolebal med 6.65 in 6.40.

Stabilizacija srednjeevropskih vrednot.

Od začetka letošnjega marca opazujemo v notaciji srednjeevropskih vrednot zastoj kolebanja. Tembolj je to presenetljivo, ker nam kaže prvič po končani vojski neko stabilnost in začetek sanacije, ki so jo skušali doseči dosedaj z vsemi sredstvi, pa je za vse države naenkrat niso mogli. Pomen tega dejstva je ta, da sedaj ne gre več samo za mimoidoče zboljšanje in da ni več nevarnosti, da bi se s težavo pridobljeno ravnovesje spet zrušilo; upanje obstoja, da bodo srednjeevropske denarne vrednote, ki so toliko let vsled svoje prikrite labilnosti v izdatni meri onemogočale obnovo Srednje Evrope, sedaj tako dobro fundirane in zavarovane, da je vsaj za najbližjo bodočnost vsak padec nazaj v prejšnjo labilnost izključen.

Avstrijska krona je, kakor že vemo, prva srednjeevropska stabilizirana vrednota. Stabilizacija se je izvršila 1. septembra 1922. Od tedaj naprej ni krona na najvažnejših inozemskih deviznih trgih s stabilno vrednostjo, torej v New Yorku in Amsterdamu, kolebala za več kot 1%. V New Yorku notira krona v zadnjih 22 mesecih skoraj nespremenjeno 0.0014¹/₈, v Amsterdamu koleba med 0.00375 in 0.00385, drži se pa večinoma na 0.0038. Takrat, ko se je v Avstriji stabilizacija izvršila, je bila Avstrija še sredi inflacije. Natiskovalnica bankovcev je ustavila delo šele 22. nov. 1922, tako da so tekom dveh mesecev in pol prišle še ogromne množine novih bankovcev ven, pa se vendar enkrat določeni kurz ni spremenil. Nekaj podobnega smo videli prav sedaj na Ogrskem in na Poljskem. Septembra 1922 je znašal obtok bankovcev v Avstriji 2.3 milijona kron, v začetku januarja 1923, tedaj ko je začela delovati Avstrijska Narodna banka, 4 milijone, konec junija 1924 7.7 milijonov. A kritje je znašalo v septembru 1922 samo par odstotkov in se sploh ni dalo določiti, januarja 1923 že 26%, junija 1924 pa okoli 40% (v zlatih devizah).

Češkoslovaška krona se je stabilizirala nekoliko pozneje kakor avstrijska. A tako nedotaknjena od tujih vplivov ni mogla ostati kakor je avstrijska, ker je trgovina v češkoslovaških kronah razmeroma vendarle prostejša kakor v avstrijskih kronah. Večkrat je kolebala do 8% svoje vrednosti. Poleti 1922 je bila deviza Praga zelo visoka, 28. avg. na primer v New Yorku 3.78; proti koncu 1922 je zelo padla in je v drugem januarjem tednu 1923 se znižala celo na 2.75, torej od avgusta 1922 za skoraj 30%. To je bil oni znani veliki padec. Od tedaj naprej se gugalje v New Yorku stalno okoli 3, ne more se dvigniti čez, pade pa tudi ne pod 2.80. Zboljšala se tudi tedaj ni, ko je praški bančni urad začel z nalahno deflacijsko politiko in se je obtok bankovcev med časom stabilizacije izdatno znižal. Decembra 1922 je znašal obtok bankovcev 10 milijard češkoslovaških kron, 15. junija 1924 pa samo še 7.7, torej za 25% manj. Deflacijska politika Rašínova je prešla pod vodstvom inženjerja Becka v tok stabilizacijske

politike, ne v kvar češkoslovaškemu gospodarstvu.

Na Ogrskem se je stabilizacija posrečila šele v prav zadnjih tednih, pravzaprav šele sredi letošnjega junija, po zborovanju sveta Zveze narodov v Ženevi. Dovzetnost za stabilizacijo se je pa pokazala že 11. marca; od takrat pa do 1. maja je kolebala ogrska krona v New Yorku nekako na nivoju avstrijske krone med 0.0015 in 0.0013. V prvi polovici maja zaznamujemo velik padec, ki je dosegel slednjič najnižjo točko 0.0011; od srede junija gre pa krona počasi gor in je notirala sredi julija 0.00125. Seveda se je s tem padcem spremenilo tudi razmerje do avstrijske krone; dočim je bila začasno za 20% nad avstrijsko, je notirala sredi julija 15% pod njo. V letu 1923 je bil pa padec ogrske krone ogromen. Začetkom 1923 je notirala v New Yorku še 0.045, v juniju že 0.02. Poleti 1923 je prišel pa oni katastrofalni padec, julij-avgust, ponovil se je letos v času januar-marec. Krona je padla včasih na 40. del vrednosti, ki jo je imela v začetku leta 1923. Obtok bankovcev ni šel zmeraj pred razvrednotenjem. V začetku leta 1923 je znašal samo 74 milijard, v drugi polovici aprila je pa skočil na 100 milijard, junija na 155, konec avgusta na 400, konec novembra na 850, januarja 1924 je prekoratil bilijon in je dosegel 23. junija 1924 2.5 bilijona ogrskih kron. Nova ogrska banka je s to vsoto začela, koja vsota je še zmeraj dosti manjša kakor je pa bila v Avstriji takrat, ko je začela delovati Narodna banka: 4 bilijoni. Industrija in trgovina Ogrske sicer ne potrebujejo toliko denarja kakor avstrijsko gospodarstvo, vendar pa pravijo, da se tudi Ogrska s temi bankovci ne bo mogla zadovoljiti in da bo ogrska banka morala napraviti ravno isto, kar je morala napraviti avstrijska, da bo namreč pri prevzetju deviznega skupička iz posojila pri Zvezi narodov morala obtok bankovcev zvišati.

Poljska vrednota je postavljena v zadnjem času na novo podlago in sicer izključno s samopomočnimi odredbami poljske vlade. Kljub zelo težki gospodarski krizi Poljaki ne mislijo na to, da bi s težavo izvojevali stabilizacijo kakorkoli ogrožali. Od letošnjega januarja dalje je ostala poljska marka v resnici stabilna, do tedaj je pa delila usodo nemške marke. Deviza Varšava je notirala v začetku leta 1923 v New Yorku 0.0056, torej nekako štirikrat toliko, kakor avstrijska krona. Od junija do novembra je prišlo do tiste grozne katastrofe, ki smo jo videli tudi na Nemškem, in je šla poljska marka nazaj na 0.000012. A že v letošnjem letu so se pokazali obrisi nove vrednote, napravljene s fiksno relacijo do marke: 1 zloti = 1.800.000 mark. Po svoji vsebini in vrednosti je zloti enak zlatemu franku. Poljska je torej spet pri latinski novčni uniji, a sedaj s polnovrednim denarjem. Pokritje bankovcev poljske banke je zelo visoko, obtok znaša (10. VI. 1924) 257 milijonov zlotijev, zlata zaloga banke znaša 72 milijonov, imetje v inozemstvu ima pa vrednost

223 milijonov zlotijev. Izdaja bankovcev in nadaljnji natisk sta ustavljena z aprilom, nadaljnji bankovci se smejo izdati le proti kritju v zlatu ali zlatih devizah. Od 1. letošnjega julija je marka zgubila svojo veljavo kot plačilno sredstvo, izmenjava bankovcev traja do 30. junija 1925. Resnost, s katero se je oprijela poljska vlada ureditve gospodarskih razmer, vzbujala upanje, da bo tudi na Poljskem stabilizacija trajna in se bo gospodarstvo zopet obnovilo, posebno še, ker se je najetije posojila pri zvezi narodov posrečilo.

Bistveno drugače kakor na Ogrskem in Poljskem, namreč na bolj deflacionistični podlagi, se je izvršila stabilizacija jugoslovanskega dinarja. Koncem leta 1922 je bila denarna politika izrecno inflacionistična, obtok bankovcev je narasel od 1. I. 1919 do 1. I. 1923 od 340 milijonov na 5039, torej za 15 krat; od 1. I. 1923 do maja 1924 tudi še za eno milijardo, a se je obenem vrednost dinarja dvignila. Dinar je notiral, v začetku leta 1923 v New Yorku 1.08, je padel 27. I. 1923

na dosedaj najnižjo točko 0.67, je kolebal potem hudo gor in dol in je dosegel v drugem februarjevem tednu spet 1. Od tedaj je šel v New Yorku skoraj neprestano gor, sedaj je 1.18. Jugoslovanski dinar je ena onih redkih srednjeevropskih vrednot, ki so bile v zadnjih 16 mesecih skoraj zmeraj trdne, ne da bi bil šel preveč gor, kakor je šla češka krona v poletju 1922.

Najvažnejši zaključek v vrednostnem razvoju Srednje Evrope je torej dejstvo, da je natiskalnica bankovcev v vseh petih nasledstvenih državah svoje delo ustavila in se je razburjenje pomirilo. To more biti dotičnim državam le v korist. Ker se je obenem stabilizirala tudi nemška marka in so dosedanje skušnje z novo vrednoto ugodne, lahko ugotovimo, da so se gospodarske razmere v Srednji Evropi res zboljšale. Dovzetnost se je pokazala že lani, a letos se je obrnilo toliko na bolje, da pomeni prvo polletje 1924 kljub borznim krizam, pomanjkanju denarja in insolvencam prav razveseljiv napredek.

Balkanska in orientska poročila.

Dve poročili imamo.

Prvo pravi: V Jugoslaviji izgublja Češkoslovaška naročnike, dobiva jih Italija. V Trstu so ustanovili italijansko-jugoslovansko trgovsko zbornico, ki deluje skupno z zbornicami v Milanu in Rimu. Vidi se, da bo dobila italijanska trgovina ugodnejše pogoje v Perziji, Turkestanu, Afganistanu in v bližnjem Orientu. Dosedaj je kraljevala tukaj izključno angleška trgovina. — V Smirni je bil letos eksport posušenega sadja dosti bolj živahen kakor lani. V zadnji seziji so izvozili 30.000 ton rozin, ki jih ima inozemstvo tako rado. Tudi trgovina s tobakom je šla dobro in so zlasti Amerikanci kupovali po visoki ceni. — Turki so izdali strogo odredbo, da sme biti trgovina v obrežnem prometu samo v turških rokah. To se čuti jako neprijetno. Samo malo inozemskih družb je bilo pripuščeni. V Smirni se boje, da bo to na tamošnji trg zelo neugodno uplivalo. Še januarja je upravljalo pristaniško službo 110 ladij, aprila pa samo še 50. — Ustanovili so italijansko-egiptovsko banko, na italijanski strani so bili udeleženi Banco di Roma, Credito italiano in Banca nazionale di credito. Novi banki so dali osnovni kapital 50.000 angleških funtov. Italijanski trgovski vpliv se v Egiptu sploh širi. Egiptovske železnice so razpisale ponudbe za dobavo 30 lokomotiv; ponudnikov je bilo 31, med njimi belgijski, francoski, ameriški, švicarski in avstrijski, dobila je pa naročilo milanska tvrdka Ernesto Breda, 3840 angleških funtov za lokomotivo. Ponudbe angleških tvrdk s okolebale med 5045 in 7035 funti. Vsled tega so angleški listi egiptovsko vlado hudo napadali, že zato, ker je sploh razpisala mednarodno tekmovalstvo in se ni omejila samo na angleške tvrdke. Bolj kot kdaj prej je postal Egipt trg za sladkorne izdelke. Lani so jih importirali za ca. 5.600.000 frankov; dosedaj je bila Anglija na prvem mestu. Sicer se krajevna sladkorna industrija vsak dan bolj razširja, a je možnost prodaje še zmeraj zelo velika — bonboni, konfeti, kandirano sadje, mandolato itd. — Tudi uvoz čokolade in kakao se izplača, na leto kupijo tega blaga za 9 milijonov frankov. Dosedaj je na prvem mestu francoska čokoladna industrija in francoska trgovina s kakao, nato pridejo Holandska, Italija, Švica, Anglija, Belgija, Nemčija. Plačilni pogoj je navadno takojšnje plačilo, ko blago pride; angleške tvrdke dajo v takih slučajih dvaodstotni popust. — Dolgoletni načrt normalne železniške zveze Bejruta s Tripolisom je smatrati za ugodno rešen. Več kot tretjina nove železnice je že v delu. Nova črta bo v zvezi s progo Carigrad—Bagdad. Ko bo železnica dograjena, je treba samo še zvezo med Bejrutom in Haito, 100 km, pa bomo imeli nepretrgano zvezo iz Evrope v Egipt, čez Carigrad—Sirijo—Palestino.

Julijsko poročilo pravi: Jugoslovanska produkcija železa v okraju Vareš (Bosna) je znašala leta 1922 5348 ton surovega železa in 2405 ton litega, leta 1923 je pa poskočila na 23.026 ton surovega železa. Jugoslovanska industrija mramorja na otoku Hvaru postaja v inozemstvu zmeraj bolj znana. Neka švicarsko-holandska družba je sklenila z jugoslovanskimi industriji dogovor, tiče se izkoriščanja jugoslovanskih rek med drugim za obrat električnih malih prog. Vlada je sklenila, da bo pristanišče v Sušaku preuredila na popolnoma modern način. Treba bo za to 20 milijonov dinarjev. V Jugoslaviji povprašujejo sedaj zelo po superfosfati in po solitru iz Čile. Poplave so uničile zelo veliko izornega sveta, treba ga je nanovo pognojiti in posejati. Zato se umetna gnojila dobro prodajajo. Industrija svile se v zadnjem času v Jugoslaviji zelo razvija. Sliv bo po vseh znakih tudi letos prav obilo; lahko računamo, da jih bodo eksportirali nad 5000 vagonov. Tudi letos bodo nekako dve petini posušili, eno petino bodo predelali v marmelado, ostali dve petini bosta šli pa v slivovec.

V Rumuniji so banke in velika podjetja na novo organizirala velikanski konsorcij za petrolejsko industrijo. Imajo na razpolago prav ogromna denarna sredstva, da bodo lahko konkurirali s petrolejskimi podjetji, ki delajo s tujim kapitalom. Nova družba se bo imenovala sindikat rumunskih rafinatorjev.

V Palestini so prodali vojne avtomobile, pa so kljub temu Amerikanci spečali dosti lahkih avtov. Težavni teren zahteva včasih motorje s 30 do 40 HP. V Turčijo je dospela prvič partija okoli 1000 ton sipnega sladkorja iz Rusije. Rusija hoče to svoje blago napraviti v Turčiji in Egiptu znano, ker porabita ti dve državi prav veliko sladkorja. Glej prejšnje poročilo. Alkohol je dovoljen spet vstop v Turčijo, a carina je dvanajstkrat tako visoka kakor je bila pred preprovedjo. Carino pobira turška produkcija alkohola. Slejkoprej kupuje Turčija železniški material vseh vrst, od tračnic pa do vagonov in lokomotiv. Zlasti za opremo glavnih črt Angora—Sivas in Samsun—Sivas. Turška poljedelska banka kupuje poljedelske stroje, zlasti cenene pluge, in jih odaja naprej. Upravi Carigrada in Smirne kupujeta gradbeni material najrazličnejših vrst. V Sirijo se lahko proda železo in železno blago, cevi za kanalizacijo in vodovod, maufaktura itd.

Trboveljski premog in drva
dobavljala
DRUŽBA »ILIRIJA«, LJUBLJANA
Kralja Petra trg 8. — Telefon 220.
Plačilo tudi na obroke!

Opravičenost k zahtevi povračila preveč plačane železniške tovarnine.

Po § 70., odst. 3 žel. obr. prav. je opravičen zahtevati od železnice povračilo preveč plačane tovarnine oni, ki je tovarnino železnici plačal.

Na to določbo pravilnika se je sklicevala v proti železniškemu erarju naperjeni pravdi finančna prokuratura kot zastopnica erarja in že iz tega razloga odklanjala povračilo preveč plačane zneska odpošiljatelju, ker je tovarnino plačal naslovnik. Zadeva je bila pa sledeča:

Tožitelj je odposlal s postaje v Škofji Loki lesnemu trgovcu P. v Zemunu vagon lesa. Tovarnino je plačal vsled tozadevnega dogovora naslovnik P., zaračunala se je pa tožniku, ker jo je imel on trpeti.

Pri odpošiljstvu je pridržal tožnik duplikat tovarnega lista, original, na katerem je bila tovarnina zaračunana, mu je doposlal prejemnik. Iz tega tovarnega lista je ugotovil tožnikov pooblaščenec K., da je tovarnina za znesek 1061 Din previsoko zaračunana.

Ker železnica vzlic reklamaciji tega zneska ni hotela vrniti, je vložil tožnik 28. septembra 1922 tožbo proti železniškemu erarju.

Finančna prokuratura kot zastopnica erarja je tožbi ugovarjala, da se na tovarnini ni preveč plačalo, če se je pa to zgodilo, je dobil tožnik preveč plačani znesek že povrnjen, kajti do leta 1922 so bile vse reklamacije radi previsoke tovarnine rešene in je tudi tožnik dobil povrnjenih 18.699 Din. Tožnik razen tega ni opravičen zahtevati povračila, ker je tovarnino plačal prejemnik in tožnik ni priložil reklamaciji prejemnikove cesije.

Deželno sodišče je tožbeni zahtevki prvotno zavrnilo. Postavilo se je na stališče, da je po določilu § 70. žel. obr. pravilnika za uveljavljanje zahtev glede povračila preveč plačane tovarnine opravičen samo oni, ki je železnici plačal dotično previsoko vsoto. Če bi se pa železniška uprava tudi res v slučajih, ko ima odpošiljatelj v rokah tovarni list in duplikat, zadovoljila z njegovo reklamacijo, bi bilo to v primerih uveljavljanja zahtev na preveč plačani tovarnini potem pravde z ozirom na navedeno določbo obratnega pravilnika brez pomena.

Vsled tožnikovega priziva je višje deželno sodišče prvosodno sodbo razveljavilo in vrnilo zadevo deželnemu sodišču v ponovno razpravo. Med razlogi je ugotovilo, da je že prvo sodišče nazora, da se mora tudi tak zahtevek na preveč plačani tovarnini odstopiti drugemu, da pa v tem slučaju ni prišlo do cesije zahteve naslovniku v korist tožniku kot odpošiljatelju. Toda prvo sodišče ugotavlja pravilno po navedbah strank in po izpovedbah zaslišanih prič, da je tovarnino plačal naslovnik, prezrl pa pri tem, da tožnik trdi, da je od naslovnika sprejel tovarni list in svoj duplikat tega lista izročil pooblaščenec K., da reklamira od tožene stranke v njegovem imenu povrnitev preveč plačane tovarnine. Če se izkaže, da je to res, je pravno zaključiti, da je tožnik kot cesionar naslovnika, ki je plačal tovarnino, zahteval od železnice reklamacijskim potom in zahteva zdaj tudi s tožbo povračilo preveč plačane tovarnine. Vprašanje je le, če se mora tak cesionar izkazati s cesijsko listino ali če zadostuje druga legitimacija. Kaka sme biti ta legitimacija, pa obrazloži železniški tovarni tarif I. del A, ki je bil odobren z odlokom železniškega ministrstva z dne 11. novembra 1909, št. 56.158/16. Predpisi tega tarifa veljajo kot dopolnilo k določbam žel. obratnega pravilnika, kar izhaja iz § 2. tega pravilnika. Po tarifnih določbah k § 70. pravilnika za more odpošiljatelj pri nakazanih tovarnih pristojbinah uveljavljati zahtevke na vrnitev tovarnine z odpošiljstvom voznega lista in mogoče izdane duplikata voznega lista, prevzemnega lista ali računa o plačani tovarnini. Če je torej tožitelj res, kakor trdi, priložil reklamaciji tovarni list, na katerem je vpisana tudi vsa plačana tovarnina, in pa duplikat to-

vornega lista, je izpolnil vse zakonite pogoje. Da se to dožene in obenem še razpravlja o ostalih toženkinih ugovorih, se je zadeva vrnila prvemu sodišču.

Ko so se pri ponovni razpravi izvršili potrebni dokazi, je izdalo deželno sodišče novo razsodbo, s katero je tožbenemu zahtevku ugodilo in obsodilo toženi železniški erar v plačilo iztoževanega zneska in vseh pravnih stroškov v znesku 1342 Din. V razlogih sodbe je izvajalo, da je po priči F. in po tožnikovih trgovskih knjigah dognano, da je tožnik res poslal sporni vagon lesa trgovcu P., da je ta plačal tovarnino, da se je tovarnina zaračunala tožniku, nadalje da je tožnik po svojem pooblaščenec K. reklamiral preveč plačano tovarnino in reklamaciji priložil tovarni list in duplikat, nadalje da je glasom zvedene priče G. bila tovarnina za znesek 1061 Din preveč zaračunana in plačana, katerega zneska višini tožena stranka tudi ni ugovarjala. Vsled tega je sodišče tožbenemu zahtevku v celem obsegu ugodilo.

Proti razsodbi tožena stranka ni vložila priziva, pač pa je po njeni pravomočnosti tožnik uvedel eksekucijo.

M. Savič:

Naša industrija in obrt.

(Nadaljevanje.)

Naše proizvajanje parketov.

Parkete in deščice za parkete izdelujejo v Sloveniji, Bosni, Slavoniji in na Hrvaškem. V drugih pokrajinah jih ne izdelujejo. V Sloveniji se bavi s to panogo 10 tovarn.

V Ljubljani obstojijo sledeče tovarnice parketov: 1. V. Scagnet, tovarna parketov, ki more izdelati letno okoli 28.000 m² parketov. Izdeluje jih iz bukovega in hrastovega lesa. Za izdelovanje ima dve stružilnici, dve krožni žagi, prostor za parjenje bukovine, štiri sušilnice in dva stroja za prirezovanje parketov. Parkete prodaja v naši državi. 2. Ivan Šiška, tovarna parketov, izdeluje letno do 60.000 m², to je do 70 vagonov bukovih in hrastovih parketov ter 100 vagonov raznega stavbnega lesa. Ima parni stroj 90 HP ter zaposluje 40 delavcev. Parkete prodaja tudi v inozemstvo, posebno v Italijo. 3. Tovarna parketov J. Puha. 4. Tovarna parketov Karla Binderja, ki izdelava 15 do 18 vagonov parketov ter drugih lesnih izdelkov.

Na Vrhniki ima Josip Lenarčič poleg strugarne tudi tovarno za zaboje in parkete. Izdeluje parkete od priprostih do najfinejših, ki so okrašeni s furnirji, kot jih izdelujejo samo še Francozi. Bil je odlikovan s prvo nagrado. V Verdu pri Vrhniki je večja tovarna za izdelavo parketov in dela s 120 delavci.

V Sv. Petru v Savinjski dolini izdeluje g. Vilko Maček okoli 2000 m² parketov. Enako gg. Franc Plevček in Ivan Šnauer.

Poleg teh izdeluje parkete Ana Guzelj v Škofji Loki in Remec v Duplicu pri Kamniku.

V Bosni izdelujejo parkete Avgust Braun, d. d. v Sarajevu, Butazoni in Venturini, »Una«, d. d. v Bosanski Dubici, Giuseppe Feltrineli v Svetlinah (kotar Rogatica). Prve tovarnice so pred vojno izdelale okoli 20.000 m² parketov, poslednja se je opremila tik pred vojno. Ker se v Bosni malo gradi, imajo te tovarnice malo dela.

V Povodu na Savi proizvaja parkete »Slavonija«, d. d. za lesno industrijo. Na leto more producirati okoli 100.000 m² bukovih in hrastovih parketov. Zaposluje 30 delavcev in ima dva stroja za proizvajanje parketov in vse pomožne stroje. V Zagrebu obračuje tovarna parketov in parna žaga, ki more izdelati letno okoli 100.000 m² parketov. Sedaj proizvaja samo polovico. Ima tri garniture strojev in zaposluje 35 do 40 delavcev.

V Karlovcu obstoji tovarna parketov in lesnih izdelkov d. d., ki je leta 1921. začela z obratovanjem.

Izdelovanje parketov je lepa pa-

noga industrije, ki izkorišča navadne lesne odpadke, ki niso uporabni za stavbni les. Izdeluje parkete za domačo uporabo, pa tudi za izvoz v Italijo, Švico, Francijo, Anglijo in v Južno Ameriko.

Priporočljiva je ta industrija povsod, kjer se predeluje bukov in hrastov les, more se pa gojiti tudi kot samostojna industrija, če izdeluje finejšje izdelke.

Ker imamo v Srbiji znatne množine bukovega lesa, bi nam bila ta industrija zelo dobrodošla. Zato bi morali poslati naše trgovske sinove iz gozdnih krajev v Slovenijo, da se tam priučijo tej stroki.

(Dalje sledi.)

Trgovina.

Vprašanje eksploatacije reškega bazena. V ministristvu saobračaja se bo vršila te dni konferenca vsih interesiranih krogov, ki bo imela za predmet vprašanje eksploatacije reškega bazena.

Za istočni semenj v Lvovu. — V Lvovu se vrši od 5. do 15. septembra istočni semenj, kjer so udeležene s svojimi stalnimi paviljoni skoro vse države istočne in zapadne Evrope. Savska banka v Beogradu (Knežinja Ljubice 7) ima kot zastopnica sejma za našo državo na sejmu poseben paviljon. Interesenti, ki želijo razstaviti svoje proizvode, naj prijavijo to banki do 5. t. m., vzorce pa lahko pošljejo do 10. t. m. Navesti je cene za blago, franko Beograd.

Industrija.

Fordova tovarna avtomobilov v Rumi. Ford namerava, kakor se čuje, zgraditi v Rumi veliko tovarno za avtomobile. Ford bi zgradil za svoje delavce in njihove družine delavske kolonije po ameriškem vzorcu. Podjetje bi se nahajalo na kupljenem posestvu grofa Pejčevića. Vesti o tem novem podjetju Fordovem še niso potrjene.

Finančna moč italijanske industrije. — Pregledno sredstvo o finančni moči italijanske industrije nudijo številke o gibanju italijanskih delniških družb v raznih perijodah.

Leto	Štev. družb	Delniška glavnica v pap. lirah	konv. v zlate lire
1863	379	1.331.102.284	1.331.102.284
1883	384	1.811.287.712	1.811.287.712
1913	2882	5.170.283.170	5.170.283.170
1917	3339	7.146.872.300	6.544.567.789
1920	5995	17.683.083.290	10.904.496.082
1922	6734	21.693.304.625	11.816.686.646

Za čas v l. 1923 se je število družb povečalo za 1048, a njih kapital znaša v papirnatih lirah 2.127.999.373, ali zlatih lirah 476.033.460. Na ta način je znašalo celokupno število delniških družb koncem leta 1923 7782 in njih kapital 23.821.303.998 papirnatih lir, a zlatih lir 12.927.201.060.

Davki in takse.

Pregled o plačilu neposrednih davkov v mesecih februar in marec 1924. V februarju 1924 so vplačale posamezne pokrajine neposrednega davka sledeče:

1. Hrvatska in Slavonija	27.040.159 Din	33 p
2. Bosna in Hercegovina	7.967.107 Din	— p
3. Vojvodina	30.057.257 Din	70 p
4. Slovenija	14.719.276 Din	27 p
5. Dalmacija	3.042.123 Din	85 p
6. Srbija in Crnogora	19.166.622 Din	69 p

Skupaj	101.992.545 Din	74 p
V marecu pa:		
1. Hrvatska in Slavonija	10.943.041 Din	14 p
2. Bosna in Hercegovina	7.025.124 Din	— p
3. Vojvodina	15.346.516 Din	47 p
4. Slovenija	10.800.120 Din	81 p
5. Dalmacija	2.104.010 Din	47 p
6. Srbija in Crnogora	18.109.576 Din	84 p

Skupaj . 64.328.389 Din 73 p

Davčno okrajno oblastvo v Kranju razglašja: V smislu člena 158. finančnega zakona z dne 29. julija 1922, Ur. l. št. 105 iz l. 1922, se s tem razglašja, da je odmera davka na poslovni promet za davčno leto 1924 končana. Davčni zavezanci odmerne izkaze lahko vpogledajo pri pristojnem županstvu ali pa pri pristojnem davčnem uradu v 15 dneh in sicer v dobi od 11. avgusta 1924 do 25. avgusta 1924, toda le glede postavk, ki zadevajo lastno davčno dolžnost, za druge pa le, če se izkažejo s posebnim pooblastilom, da so jih upravičeni zastopati v davčnih zadevah. V 15 dneh po preteku roka za vpogled, t. j. do 9. septembra 1924 se proti odmeri lahko vložijo z 20 Din kolkovane pritožbe ali prizivi pri davčnem okrajnem oblastvu v Kranju. Prošnje za priobčenje odmerne podatkov je kolkovati s 5 Din.

Denarstvo.

Cirkulacija novčanic na Češkoslovaškem. Dne 23. julija je znašala cirkulacija novčanic 7 milijard 563 milijonov čK in se je potemtakem od 15. julija cirkulacija zmanjšala za 166 milijonov čK.

Promet.

Telefonska proga Beograd—Bratislava. Končali so se pregovori za otvoritev neposredne telefonske proge Beograd—Bratislava. Čim bo ta proga gotova, se bo takoj predala prometu.

Izvoz in uvoz.

Za izvoz sladkorne repe. Ministrstvo saobračaja je poslalo v Srem komisijo, ki bo izvršila pregled tovornih vagonov na vseh postajah, ki se tam nahajajo, da bi se moglo ugotoviti število uporabljivih vagonov, ki bi se jih moglo dodeliti

tamkajšnjim producentom za izvoz letošnje sladkorne repe.

Naš izvoz črez Solun. V teku leta 1923 smo izvozili črez Solun 6638 volov in krav (leta 1910. 34.058 komadov), konj in oslov 8.279 (v letu 1910. pa samo 180), ovnov 273.000 komadov (v letu 1910. pa 14.394 komadov). Žita smo izvozili lansko leto 522 vagonov, medtem ko je znašal izvoz v letu 1910. 6.387 vagonov. Moke in otrobov smo izvozili 50 vagonov, fižola 450 vagonov, krompirja 350 vagonov, sadja 50 vagonov, opijuma 49.000 kg, kokonov 48.112 ok, lesa 1.062 vagonov.

Ruski izvoz žita. Po poročilu »Ost-express« je izvozila Ruska od 1. oktobra 1923 do 31. marca t. l. potom svoje trgovskega zastopnika v Berlinu 1.125.000 ton žita, in to največ v Anglijo, Italijo in Nemčijo.

TA ZNAK

jamči za kakovost in radi tega hitro razprodajo v Vaši trgovini! Ne zamudite izpolniti Vaše zaloge »ZLATOROG« mila točno in pravočasno!

Razno.

Gospodarska kriza in naš velesojem. Po dosedanjih izglelih obeta biti letošnji velesojem prvovrsten, kljub vladajoči gospodarski krizi, da, gotovo je že, da bo velesojem stagnacijo omilil in zopet posredoval, da se delna brezposelnost v industriji in trgovini omeji. Kupci se oglašajo v velikem številu, uspeh je vsakemu razstavljalcu zasiguran, če bo zmogel konkurence in bo nudil kupcu ugodne prodajne kondicije. Slikovitost bo na letošnjem velesojem večja kot druga leta, ker je z najrazličnejšim blagom dobro založen. Paviljoni so natrpani polni, še nekaj kvadratnih metrov na pol pokritih mestih in sejem bo zaseden kot še nikdar. Uprava velesoja je letošnji žrtvovala še več denarja kot druga leta za propagando in z njo poplavlila celo državo. Značilno za letošnjo propagandno organizacijo je, da je reklamni material enakomerno razdeljen po vseh pokrajinah. V vsakem mestu in trgu vidiš po ulicah lepak, vidiš ga na vseh železniških postajah, vseh poštinih uradih, letoviščih itd., z malimi lepaki so opremljeni železniški vagoni, trgovine itd. Več stotisoč reklamnih znamk, letakov in sejemski propagandni film, ki se predvaja po celi državi, bo tudi doseglo svoj uspeh. Močno podpirajo velesojemsko akcijo industrijske in trgovske korporacije in bančna podjetja, katerim gre izvanredna zahvala. Tudi naši konzularni zastopniki v inozemstvu hvalevredno podpirajo idealno zasnovano institucijo. Časopisna propaganda je razvita po celi državi; poleg tega je sejemski rad te dni razposlal 80.000 osebnih pismenih vabil za udeležbo velesoja na vse trgovce Jugoslavije. Ta smoteno izvedena propaganda je bila mogoča, ker poseduje sejemski urad že strokovno izvežbani personal, katerega je bilo potreba šele vzgojiti, ker so bili poprej v Jugoslaviji sejm še popolnoma nepoznani. Uspeh te propagande se že izpričuje: velesojemski urad je organiziral po celi državi preko 400 prodaj sejemskih legitimacij. Razprodajalci že pošiljajo ugodna poročila, da kupci številno segajo po njih. Ljubljana, industrijski center Jugoslavije, bo zopet pokazala, da je kos nadaljevat započeto delo, podpirati s smotreno organizacijo našo industrijo, obrt in trgovino v svojih težnjah.

Ugoden izid avstrijsko-rumunskih pogajanj. Pogajanja, ki so se pričela pred časom na Dunaju med Rumunijo in Avstrijo za ureditev važnih vprašanj, izhajajočih iz izvrševanja saintgermainске mirovne pogodbe, so se končala z dobrim uspehom.

Brezposelnost v Italiji. Po statističnih podatkih je znašalo povprečno število brezposelnih v prvih štirih mesecih t. l. 234.000 na vsaki mesec. Pretekla leta je znašala mesečna povprečna brezposelnost okoli 247.000. Napram letu 1921 ima pa Italija v tem letu 212.000 brezposelnih manj.

Letošnja trgateg v Banatu. V Vršču se je vršil te dni sestanek vinogradnikov iz Banata, na katerem se je izračunalo, da bo dala letošnja trgateg okoli 400.000 hektolitrov vina.

Ugodnosti za inostranske obiskovalce prazkega velesoja. 30 % popusta na čsl. železnicah v vseh vlakih, 50 % popusta za vzorce, ki so carine in uvoznega dovoljenja prosti, preskrbovanje stanovanj v Pragi. Obiskovalci prazkega velesoja ne rabijo češkoslovaški vizum na potnih listih, ker nadomešča velesojemska izkaznica češkoslovaškim uradom potni list. — Na razstavi je obiskovalcem na razpolaganje: 1. Informacijska pisarna; 2. potniška pisarna in prodajalna vozni listov; 3. telegraf, telefon, pošta; 4. pisarna za inostransko trgovino; 5. carinski urad; 6. menjalnica; 7. vsakdanja radiotelegrafična poročila svetovnih borz, 8. tolmači; 9. okrožne vožnje po Pragi; 10. vožnja v aeroplanu nad Prago in okolico itd. — Pravico do vstopa v razstavo in do vseh navedenih ugodnosti imajo samo lastniki velesojemske izkaznice, katera stane 20 dinarjev. — Spomladnega velesoja 1924 se je udeležilo čez 2000 razstavljalcev (od teh je bilo 10 % inozemskih) na 19.112 m² razstavnega prostora, ter znatno število kupcev iz 29 različnih držav in to (po številu obiskovalcev) iz: Nemčije, Avstrije, Kraljevine SHS., Rumunije, Francoske, Ogrske, Poljske, Anglije, Združenih držav Severne Amerike, Švice, Tunisa, Alžira, Bolgaske, Španije, Turčije, Kube, Ruskega, Portugalskega, Egipta, Indije, Brazilije, Avstralije in Japonskega. — Kar se tiče jesenskega sejma, opozarjamo posebno na izložbo francoskih izdelkov, katero priredilo ministrstvo trgovine v Parizu, na številne izložbe drugih evropskih in ameriških držav, posebno pa na razstavo zveze češkoslovaških mest, katera bo imela epohalni značaj za varčnost v občinskem gospodarstvu, nadalje na gozdni in lovski sejem, kjer bo mogoče videti najmoderneje priprave in stroje za gojenje gozdov in njih eksploatacijo. Poljedelske interesente bo zanimala razstava gospodarskih strojev, ker je ta panoga češkoslovaške industrije ena izmed največjih v Evropi.

Vrednost nemških dajatev za reparacije. Wolfow dopisni urad poroča, da je nemški ekonomist prof. Pertano po natančnem raziskovanju gotovil, da je plačala Nemčija do 31. decembra 1922 v dajatvah 41.5 milijard mark v zlatu na račun vojne odškodnine. Nadaljnje dajatve do 30. junija 1924 znašajo 540 milijonov, razen tega je treba prišteti še to, kar sta vzeli Francija in Belgija v Porenju in ruhrski kotlini.

Ukinitev monopola soli na Madžarskem. Ker nima Madžarska v današnjih razmerah lastne produkcije soli, bo na željo madžarskih trgovcev ukinjen obstoječi monopol soli in za odškodnino bo uvedena carina na uvoz tega blaga.

Newyork. Neki newyorški časopis je pred kratkim poročal o Newyorku sledeče: »Ali poznate to mesto? Ono šteje 7.910.000 prebivalcev, od katerih je dva milijona rojenih v inozemstvu. Ono šteje več Italijanov kakor jih ima Rim, več Irlandov nego jih ima Dublin, več Nemcev kakor jih ima Bremen in eno desetinko vseh židov na svetu. Ravno to je velikega pomena, kajti kjer se nahaja žid, tu je trgovina, tu je promet. Newyork poseduje več telefonskih zvez kot London, Pariz, Berlin, Petrograd in Rim skupaj. On poseduje tudi pet največjih mostov na svetu, od katerih je vsaki najmanj 1 miljo dolg. Vsaki dan je 2000 gledališč in enakih institucij odprtih. Mesto ima 1500 cerkev od vseh ver, ki si jih človek more misliti. Davčna vrednost znaša 8500 milijonov dolarjev (t. j. približno 600.000 milijonov dinarjev). V to mesto prihaja dnevno več kot 300.000 ljudi. Vsakih 52 sekund prihaja kak osebni vlak, vsakih 13 minut pa tramvaj in vsakih 6 minut se rodi dete. Vsakih 10 minut se odpre ali ustanovi kaka nova trgovina. Vsakih 51 minut je kako novo poslopje sezidano, in to je Newyork. Newyork je ono mesto na svetu, ki se nahaja glede napredka v vsakem oziru na prvem mestu. Vsa druga velika mesta z Londonom vred zaostajajo v velikanskih dimenzijah za tem gigantskim mestom. Najbolj živahen promet na svetu je na Columbus-Circle v Newyorku. V vrtočnem gibanju drdra tukaj vsaki dan 50.000 voz vsake vrste semintja, medtem ko jih v Londonu dnevno le 30 tisoč. Kar se pešev tiče je križpotje med Broadway in Fultonom najživahnejše. Ob delavnikih se vidi tu 113.000 oseb, ki hodijo po svojih poslih. V Newyorku se dviga kvišku sedem največjih poslopij na svetu, eno teh poslopij Wolworth Building poseduje 59 nadstropij nad zemljo in 7 podzemeljskih stopnic. Seveda se nahajata pod to podzemeljsko palačo tudi dve železniški postaji. Newyork razširja z ogromno hitrostjo. Zida in gradi se na vseh oglih in koncih tega velikanskega mesta. Nad palačami se zidajo nova nadstropja, v predmestjih nastajajo po skoraj vsako uro nove velikanske najemniške hiše ali palače. Človeku se dozdeva neverjetno, toda istina je, da se v Newyorku vsakih 51 minut zgradi kako novo poslopje. Stroški za nove zgradbe znašajo mesečno okoli 60 milijonov dolarjev. Amerikansko gigantsko mesto je denarna borza sveta. Promet velikih denarnih institucij znaša 215 milijonov dolarjev na leto, to je okoli trikrat toliko kakor v Londonu. V Newyorku se nahaja tudi največja hranilnica na svetu, v kateri se hranijo vloge od ameriškanih državljanov v znesku od 250.000.000 dolarjev. Mesto v pristanišču je v Newyorku mnogo večje nego v Londonu. Od tu se razpošilja mnogo stvari v znesku od približno 3 bilijonov dolarjev na vse strani sveta. Po carinski statistiki naj bi dnevni promet znašal 17 milijonov dolarjev. Vsakih 20 minut zapušča kaka ladja pristanišče, da odplovi ali pa da priplovi v pristanišče. V velikanskih tovarnah, delavnicah in obratih dela 825.000 oseb. Ena dvanajstina cele svetovne industrijske produkcije se izgotovi v gigantski delavnici tega začenja vrednega mesta. Newyork poseduje zelo mnogo veselinih lokalov, tako poseduje 184 gledališč in 577 kinolokalov, kateri prostori obsegajo vsaki večer približno en milijon ljudi. Zelo zanimivo bi bilo, ako bi se moglo po statistiki ugotoviti koliko da se v Newyorku letno zaužije piva, vina in likerjev. Odkar obstoja prepoved alkohola, pa te uradne statistike ni; vč se pa, da se v tem največjem mestu sveta popije dnevno tri milijarde 200 milijonov litrov vode, kar se nikakor ni čuditi v tej neizrečeni vročini.

Žetev na Madžarskem. — Po oficijelnih podatkih ministrstva za poljedelstvo se ceni madžarska žetev takole: pšenica 146.800, rž 62.400, ječmen 35.100, oves 28.200. Suho vreme koristi v obilni meri žetvi.

Mleko kurivo. Zdravstveni komisar iz Chicaga d.r. H. Bendenson, hoteč pokazati, kakšno veliko moč ima mleko, je dal kuriti železnično lokomotivo, ki je vozila daljšo pot, s suhim, malo vlažnim mlekom. Moč, ki jo je dalo to mleko, je zadostovala, da se je napravilo toliko pare, da se je lokomotiva začela premikati.

Hmelj.

XVI. poročilo Hmeljarskega društva v Zatecu. Zatec, ČSR, dne 1. VIII. 1924. Zadnji teden meseca julija se je vreme obrnilo na bolje, kar je razvoju kobul ugodno. Iz zgodaj obrezanih nasadov se že vidijo skoraj izgotovljene, pa redke kobule, v pozneje obrezanih nasadih se pa nahajajo na pol izgotovljene kobule, medtem ko v pozno obrezanih nasadih cvetje šele začenja prehajati v kobule. V prvih nasadih se bo pri normalnih razmerah pričelo obiranje posamezno v drugi polovici meseca avgusta, v drugih pa pozneje. Upanje na dobro letino je še precejšnje. Mnogo je nasadov, v katerih se kobule vidijo šele v drugi tretjini drogov, mnogo je pa tudi takih, v katerih orumenelost listje od spodaj gor, kar je povzročil volačni palež (?) — Za drugo je pa rastlina zdrava in brez mrčesa. Da bo pa zamogel ves cvet prehajati v kobule, za to je potrebno ugodno vreme do obiranja. — Na hmeljarskem trgu ni kaj posebnega; dve mali partiji sta se prodali po 4400—4500 žK za 50 kilogr. — Češkoslovaški hmeljarji so pri vladi dosegli, da se bode smel na Češkoslovaškem izvažati hmelj v poljubni množini in brez posebnega dovoljenja. — Hmeljarsko društvo za Slovenijo javlja svojim članom, da Ministrstvo saobračaja še danes ni rešilo prošnje za polovično voznino hmeljskim obiralcem, vloženo dne 6. junija t. l.

Književnost.

Vodnik po Ljubljani. Komite državnih uradnikov v Ljubljani je sestavil in sam založil knjižico: »Vodnik po Ljubljani«. Knjižica se dobiva pri komiteju za ceno 20 dinarjev.

Vodeče institucije u nacionalnom bankarstvu Bosne. Pod tem naslovom je izšla druga izdaja knjižice Bankarstva, v kateri so avtorji poznani strokovnjaki Ljubomir Kosier in Vasa Ristić dali markantno sliko o bosanskem bankarstvu z narodnega gledišča. Knjiga je prav okusno opremljena. Cena je 25 dinarjev in se dobiva pri upravnistvu »Bankarstva« v Zagrebu, Marovska ulica br. 30 in po knjigarnah.

Tržna poročila.

Mariborsko sejmsko poročilo. Dne 1. avgusta so kmetje pripeljali 269 svinj in 8 koz na sejem ter so jih prodajali po komadu in sicer: 5—6 tednov stare prašiče po 150—200 Din, 7—9 tednov 225 do 250, 3—4 mesece 400—700, 5—7 mesecev 750—900, 8—10 mesecev 1000 do 1150, 1 leto 1500—1850. 1 kg žive teže 13.75—15.25. 1 kg mrtve teže pa 23 do 23.75. Koze komad po 150 do 225 Din. Sejem je bil zelo živahen in je trajal do dveh popoldne.

Lesena roba na mariborskem trgu. Na ta sejem je prišlo tudi nekoliko prodajalcev z leseno robo iz ribniške doline. Med drugimi stvarmi so prodajali prav lično izdelane škafe pa 30 do 50 Din, banje po 20 do 100 Din, sita po 25 do 100 Din, grablje po 10 do 15 Din, pletene jerbaze in košare po 20 do 35 Din komad. Tudi lesene posode, krožniki, žlice, vilice itd. je bilo videti v obilici. — Lončena roba. Tudi lončene robe, kakor skled, krožnikov, loncev in lončkov itd. je bilo videti mnogo na trgu, prodajalo se je po 0.50 do 50 Din komad.

Tržne cene važnejšim življenjskim potrebščinam v Celju 1. avgusta. Meso: go-

vedina v mesnicah I. 25, II. 24, na stojnicah I. 22—24, II. 20—22. Teletina I. 30, II. 25. Svinjina I. 30—32, II. 30, slanina I. 36, II. 32—35, ameriška slanina 32, mast 38, prekajeno meso I. 45, II. 40. — Sadje: jabolka kg 5—6, hruške 6—8, breskve 20, orehi 10, grozdje 30. Moka: št. 00 6.60, št. 0 6.40, št. 2 6.20, št. 4 5.60, št. 6 5.—, ržena moka 5.40. — Žito: q pšenice 410, rži 350, ječmena 300, ovs 350, prosa 300. — Krma: q sladkega sena 60, polsladkega 50, kislega 40, slame 40. Cene se v zadnjem času niso mnogo spremenile v splošnem. — Raznega sočivja je na trgu na razpolago v izobilju po zmernih cenah.

Cena za sladkorno peso. Letina za sladkorno peso v Vojvodini bo zelo ugodna. V srednji Bački pričakujejo donos 400 do 500 kvintalov na katastralni oral. Kakor se poroča, bo letošnja cena 30 Din za kvintal.

Cene živini na tuzemskih trgih. Beograd. Pitani voli in biki 12—14, srednji 10—12, liferantski 8—9.50; ovce 8—9; svinje debele 100—120 kg 17—17.50, čez 150 kg 18—18.50, čez 180 kg 19, suhe svinje 19—22 Din za kg žive teže, franko postaja. — Maribor. Pitani voli 13.25—14, poldebeli 11—12.50; biki za klanje 11—12.50; krave debele 10—11 dinarjev za kg žive teže. Mladi prasei, 3—4 mesečni, 400—700, 5—7 mesečni 750—900, 8—10 mesečni 1000—1100 dinarjev, težje mesnate svinje 16—18 Din za kg žive teže.

Tedenski sejem v Zagrebu je bil precej dobro obiskan. Goveje živine je bilo dosti, dočim se je opazil slab dogon svinj, sremskih pa sploh ni bilo. Živahne kupčije so se sklepale za Češkoslovaško in Italijo, kamor so odšle znatne množine telet, mladih krav, juncev in prvovrstnih volov. — V sled močnega povpraševanja so narasle cene boljši živini in notirajo za kg žive teže: biki od 14—15; voli I. (za izvoz) 15.50—16, II. 11.50—15, III. 10—11; voli bosenski I. 13—14, II. 10 do 12, III. 9—10. Teleta I. 16.50—17.50, II. 14—16. Svinje nad enim letom 20 do 21.50, mesnate 20.50—22.50 Din. Krma po 100 kg: detelja 80—100, seno I. 90 do 95, II. 60—70, otava 90—100, slama za steljo 50—60, navadno seno (za steljo) 60—70 Din.

Cene žitu v Rumuniji. Že nekaj tednov cene življenjskim potrebščinam v Rumuniji zelo rastejo. Cena vagona pšenice je narasla od 50.000 do 92.000 lejev. Izvoz je zelo močan. Stavl se je tudi predlog, da se maksimira cene, ki pa zbog negativnih rezultatov, ki so jih dale takšne mere, ni prodl.

Tržaški trg. Sveže meso po 8.40 do 13, zmrznjeno po 4.20 do 6, telečje meso po 7.60 do 10.20, prekajena svinjina po 10.20—15.20, mleko po 1.40 do 1.70, jajca po 0.55—0.65, čebula po 0.50—0.60, fižol po 0.70—1, novi krompir po 0.50—0.70,

paradižniki po 0.50—0.70, riž po 2—3.20, navadno olje po 6—10, sladkor po 6 do 6.40 lir za kilogram.

Mariborski trg (2. avgusta). Ta tržni dan je bil zelo živahen, ker je bilo po Glavnem trgu, na Koroški cesti, na Vodnikovem trgu in na Strossmayerjevi ulici nad 120 vozov, ki so jih pripeljali kmetje s krompirjem, fižolom, kumarami, čebulo, česnom, prašičjim mesom, sadjem itd. — Posebno krompirja je bilo mnogo na trgu in zato so padle cene na 0.75 do 1 Din za kg. Kumare so bile zelo poceni, 2 komada 0.25—0.75 Din, čebula in česen po 3—4 Din venec, fižal 0.25—0.50 za 1 kg. — Sadje: To pot je bilo izvanredno mnogo jabolk in hrušk na sejmu in so se prodajale po 4 do 6 Din kg. V petek, 31. julija so bile češnje prvokrat na mariborskem trgu in so se prodajale po 15 Din za kg. Videti je bilo tudi nekoliko balancan, ki so se prodajale po 1.50 Din za komad. Čeravno ni bilo to leto dobro za sadje, vendar se ga dobi tudi za izvoz, to je pa zato, ker n. pr. okoli Hoč in St. Ilja je dovolj jabolk, v ljutomerskem okraju jih je pa zelo malo.

Dobava, prodaja.

Dobava mleka. V pisarni Stalne vojne bolnice v Ljubljani se bo sklenila dne 14. avgusta t. l. direktna pogodba za dobavo mleka (dnevno 65—70 litrov).

Dobava ploščatega železa. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila 29. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave ploščatega železa.

Dobava bandaž za kolesa. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 29. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave bandaž za razna kolesa.

Dobava gramoza in kamenja. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 29. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave gramoza in kamenja za razširjenje postaje v Brodu.

Dobava trakov in barve za telegraf. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 29. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave trakov in barve za telegraf.

Dobava železa za rešetke. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 18. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave železa za rešetke.

Nabava telegrafskega in telefonskega materiala. Direkcija pošte in telegrafa v Ljubljani razpisuje ofertalno licitacijo za dobavo raznega telefonskega in telegrafskega materiala. Nabavili se bodo: 1. galvanični členi in njih deli; 2. kombinirana varovala in njih deli; 3. posamezni deli za telefonske aparate in telefonske centrale. Licitacija se bode vršila dne 6. septembra t. l. ob 11. uri pri direkciji pošte in telegrafa v Ljubljani, Sv. Jakoba trg. 2. Pogoji so na vpogled isto-

tam in sicer se dobe v pisarni tehnične sekcije soba 75, kjer so interesentom v pogled tudi vzorci in kjer dobe natančnejše podatke. Drazitelji morajo položiti 5% oziroma inozemci 10% kavejco pri pomožnem uradu direkcije pošte in telegrafa v Ljubljani najkasneje do 10. ure na dan licitacije.

Dobava moke. Pri intendanturi Dravske divizijske oblasti v Ljubljani se bo vršila dne 25. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave 850.000 kg krušne pšenične moke (lipa 80%).

Dobava barv. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 30. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave barv.

Dobava žbljev. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici se bo vršila dne 30. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave raznih žbljev.

Dobava belega email-laka. Pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu se bo vršila dne 30. avgusta t. l. ofertalna licitacija glede dobave 500 kg belega email-laka.

Predmetni oglasi z natančnejšimi podatki so v pisarni trgovske in obrtniške zbornice v Ljubljani interesentom na vpogled.

Dobave. Pri intendanturi Dravske divizijske komande v Ljubljani se bo sklenila dne 11. avgusta t. l. direktna pogodba za dobavo mesa za ljubljansko garnizijo. — Intendantura Timočke divizijske oblasti v Zaječaru sprejema ponudbe za dobavo raznega papirja, kuvert itd. — Direkcija državnih rudarskih preduzeč v Sarajevu sprejema do 25. avgusta t. l. ponudbe za dobavo pločevine. — Dne 22. avgusta t. l. se bo vršila pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici ponovna ofertalna licitacija glede oddaje zemeljskih del za razširjenje postaje Šebešič — Dne 2. septembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave žag in specialnih nožev ter glede dobave grafitnih loncev in podstavkov; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave 1500 kg varila (Schlaglot) in glede dobave 50.000 kg metalurškega koksa; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 425 m³ bukovih drv. — Dne 3. septembra t. l. se bodo vršile naslednje ofertalne licitacije: pri ravnateljstvu državnih železnic v Zagrebu glede dobave mrež iz železne in medene žice; pri ravnateljstvu državnih železnic v Sarajevu glede dobave ščetk in čopičev; pri ravnateljstvu državnih železnic v Subotici glede dobave cinkove in pocinkane pločevine ter glede dobave pliša in ripsa; pri upravi državnih monopolov v Beogradu glede dobave 600.000 kg premoga.

Nedvomni znaki

»Pravega :FRANCKOVEGA: kavnega pri-datka« in sicer: ime »Franck« in »kavni mlinček« izražajo se posebno na novi, rjavo-modrobeli etiketi za zabojčke. — »Pravi :FRANCK: z mlinčkom« je nenadkriljiv v aromi, okusu in izdatnosti. —

Veletrgovina
kolonijalne
in
špecerijske
robe

Ivan Jelačin
Ljubljana

Zaloga
sveže pražene
kave, mletih dišav
in rudinske vode

Točna in solidna postrežba
Zahtevajte cenik!

NA VELIKO!

Priporočamo: galanterijo, nogavice, potrebščine za čevljarje, sedlarje, rinčice, podloge (belgier), potrebščine za krojače in šivilje, gumbe, sukanec, vezeno, svilu, tehtnice decimalne in balančne najceneje pri

JOSIP PETELINC
Ljubljana, Sv. Petra nasip 7.

TEODOR KORN

LJUBLJANA
POLJANSKA CESTA ŠT. 3.

Krovec, stavlbeni, galanterijski in okrasni klepar. Instalacije vodovodov. Naprava stelovalov. — Kopališke in klosetne naprave.

Izdelovanje posod iz pločevine za firnež, barvo, lak in med vsake velikosti, kakor tudi posod (škafle) za konserve.

Pergament

za
sadje

kakor tudi vse vrste
papirja priporoča
Kastelic in drug

Trgovina s papirjem na veliko
Ljubljana, Miklošičeva cesta 6

A. VICEL

Maribor, Glavni trg 5

Trgovina s hišnimi potrebščinami
emailirano, pločevinasto in ulit
posodo, porcelanasto, kameni
nasto in stekleno robo.

Na debelo | Na drobno

=====

Pristopajte kol član k društvu
»TRGOVSKA AKADEMIJA«

Modna trgovina

A. ŽIBERT

vljudno naznanja cenjenim
odjemalcem, da se je

preselila
s 1. avgustom t. l.

iz Prešernove ulice v prostore
na Kongresni trg
(poleg nunske cerkve) — in se
toplo priporoča za nadaljno
naklonjenost.